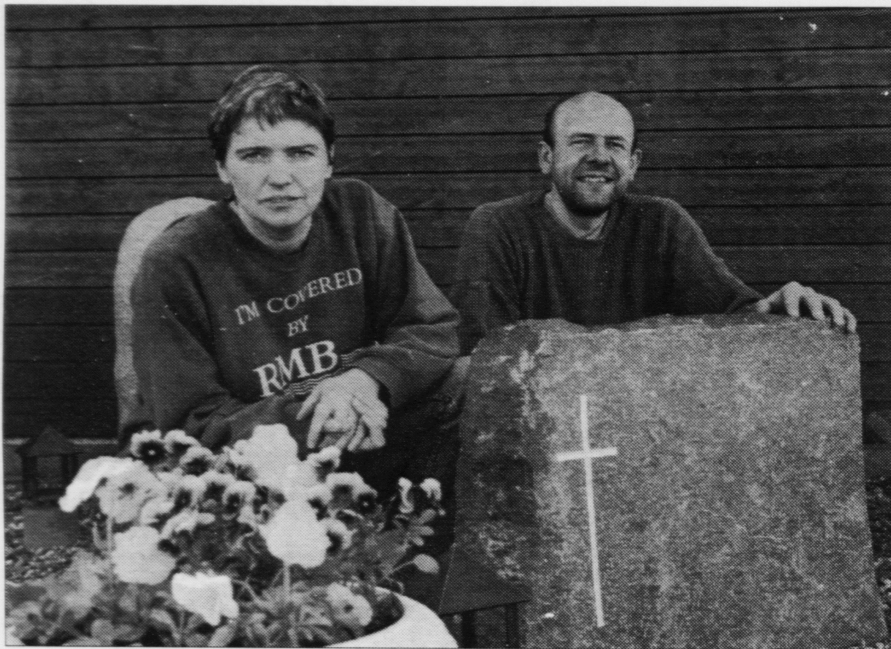

Fa. Gravsteinar hefur eina framsýning uttan fyri virkið við Velbastaðvegin oman fyri kirkjugarðin

Mynd: Álvur Haraldsen

Fa. Gravsteinar:

Ein drívkraft at byrja fyri seg sjálván

– siga Mikala Gulkleit Mac Donald og Karsten Mikkelsen, ið eftir ávikavist 15 og 20 ár í yrkinum eru byrjað fyri seg sjálvi við egnum gravsteinsvirki

TURID KJØLBRO

Fyri stuttum fóru Mikala Gulkleit Mac Donald og Karsten Mikkelsen undir egið virki, sum ger gravsteinar og annað arbeiði burtur úr gróti og steini. Bæði hava tey drúgvur royndir í yrkinum. Fyri tjúgu árum síðani byrjaði Karsten at arbeiða við gróti, og hansara royndir fevna líka frá grótbroti til lidna vøru. Mikala byrjaði fyri fimtan árum síðani í yrkinum og hevur burturav arbeiði við bókstavum og dekorasjonum á gravsteinum.

– Vit byrjaðu fyri okkum sjálvi, tí framtíðin í bygginginum vit arbeiðu í á Sandvíkarhalla gjørdist so ótryg. Tað er ein drívkraft at byrja fyri okkum sjálvi. Vit hava opið hvønn dag vanliga tíð, og vit fara gleðiliga út her eftir áheitan um vikuskiftið og eftir arbeiðstíð, tí vit vilja hava virkið at ganga. Og vit hava góðar vónir um, at tað fer at bera til, sigur Mikala.

Fa. Gravsteinar, sum virkið eitur, er eitt av fáu virkjum í Føroyum, sum innflytir rávøru til virkingar. Flestu gravsteinarnir eru úr granitti, men tað ber eisini til at gera gravsteinar úr hagagróti. Fólk kunnu koma við hagagróti, tey halda vera eignað, ella

kunnu tey biðja Mikalu og Karsten útvega grótið og gera tað til gravstein.

– Øll rávøran til gravsteinar fekkst úr Føroyum fyrr. Tað er ein lind, sum gongur ígjøgnum allar Føroyar og henda lindin er væl eignað at virka burtur úr, men í dag er so trupult at fáa fatur á henni, sigur Karsten Mikkelsen.

Flestu bíleggjarnar til gravsteinar koma ljósu tíðina av árinum, líka frá tá ið tann seinasti kavín er bráðnaður til fyrsti kavín legst aftur.

– Fólk rakna við, tá ið várið kemur. Men ofta er eisini fitt at gera til jólar. Um veturin bíleggja vit vøru og gera annað grótarbeiði, sigur Karsten.

Virkið tekur sær eisini av umvælingum av gravsteinum. Tað ber eisini til at keypa bórplátu úr gróti og har er bórgrýnna av valmöguleikum.

Eitt slag av terapi

Vanliga bíleggja fólk gravstein eitt til tvey ár eftir deyðsfallið. Leiðið skal sjunka, verður steinur settur á ov skjótt, er vandi fyri at hann koppar ella fer eftir líðini. Tá ið fólk bíleggja gravstein fáa tey hann eisini settan á grøvina og annars ráðgeving um, hvørjir steinar eru væl eignaðir til veðurlagið.

– Hóast ein tíð er líðin er tað ikki altíð, at tey avvarðandi heilt hava sligið seg til tols við missin. Spurningurin er, um tað ikki er eitt slag av terapi at fólk taka sær av at keypa gravstein og gera annað í sambandi við deyðan. Í útlandinum verður alt latið upp í hendurnar á einum biðmanni, meðan fólk her taka sær av øllum. Men tú venir teg aldri við at taka ímóti fólk, sum hava verið út fyri einum stórum missi, til dømis um tey hava mist eitt barn. Tað er altíð ein stórusorgarleikur og tað ávirkar okkum sjálvandi. Hinvegin eru eldri fólk vanliga meiri rólig og tey takla deyðan óðrvisi, sigur Mikala.

Nógvir móguleikar

Valið av gravsteinum er ofta eitt samanspel av ymiskum viðurskiftum, ið hava tilknýti til tann deyða. Á grøvum hjá sjómönnum er ikki óvanligt at síggja eina slupp, skip, akker ella annað, ið hevur samband við sjógvinn. Fólk kunnu eisini koma við eini tekning, skitsu ella skapelón, sum Mikala og Karsten so kunnu gravera uppá steinin. Hvussu steinarnir, sum standa við síðuna av siggja út, hevur eisini sít at siga. – Nøkur koma inn og biðja um ein einfaldan natúrstein, tí viðkomandi, sum

skal hava gravsteinin, dámdi væl at ganga í haganum til dømis. Onnur gera meiri burtur úr og markera alt økið við kanti og øðrum. Gera grøvina til eitt stað, sum tey kunnu fara til og gera nógvar burtur úr at halda, sigur Mikala.

Tað eru kirkjugarðar í Føroyum, har tað ikki er loyvt at hava garð rundan um og tað verður kanska gongdin aðra staðni í Føroyum eisini. Ein grøv við ongum kanti er lættari at halda hjá teimum, ið hava ábyrgdina av kirkjugarðum.

– Tá ið eg spáki úti í náttúrni hyggi eg eftir gróti. Eisini tá ið eg eri útlandsfari er inni í kirkjugarðar at hyggja, hvussu gravsteinarnir síggja út. Okkara eru avgjørt líka vakrir, um ikki vakrari enn teir, vit síggja útlandis. Eg havi ikki sæð ein stein, sum vit ikki kunnu gera her. Tað er bara spurningurin um at hava røttu maskinurnar, sigur Karsten.

Næsta flógan hjá Fa. Gravsteinum er at keypa lyftiutgerð, sum ger tað høgligari at arbeiða við stóra gróti.

Kanna grót í Suðuroy og Viðoy

JAN MÜLLER

Herfyri vóru fleiri av fremstu jarðfrøðingum hjá norska oljufelagnum Saga Petroleum í Føroyum fyri at kanna grót. Hetta er partur av kanninum, sum byrjaði í fjør. Eisini umboð fyri oljufelagnum Total og Anadarcó hava verið í Føroyum við tí sama fyrri eygað.

Terje Hagevang, jarðfrøðingur hjá Saga og nevndarformaður í Saga Føroyar sigur við Sosialin, at grótkanningarnar eru ein týðandi brikkur í einum størri puslispæli.

Grótløgin í berginum í eitt nú Suðuroynni og í Viðoyynni kunnu siga jarðfrøðingum nakað um aldurin og løgin annars milliónir av árum aftur. Hetta kann so aftur vera ein hjálp í leitiningi eftir olju og gassi í føroysku undirgrundini.

– Tað er umráðandi at hava calibreringspunkt á landi, nú vit skulu til at finna út av, hvat finst í undirgrundini úti til havs og kilometrar undir tjúkkum basalti. Boringin í Løpra hevur stóran týdning í so máta og grótkanningarnar á landi í Føroyum hava eisini stóran týdning. Haraftrat hava kanningar av gróti í sambandi við fund bretsku megin markið eisini

stóran týðning. Alt hetta skal geva okkum eina heildarmynd av, hvussu tað kann síggja út longur niðri í undirgrundini sigur Terje Hagevang, sum eftirhondin er vorðin fastur gestur her á landi.

Saga er fyrsta oljufelagið, sum hevur sett fleiri fólk og stovnað skrivstovu í Havn. Hóast felagið hevur verið fyrri niðurskurðum í Noregi, har fleiri av arbeiðsuppgávum nú eru vørnar út-lisiteraðar til onnur feløg, so fer hetta ikki at nerva Føroyaprojektið.

Tvørturímóti verður skorað á kanningarnar við Føroyar og júst í hesum døgum er eitt norskt felag færið undir aftur kanningar at taka botroyndir av havbotninum kring Føroyar. Hesar kanningarnar byrjaðu í fjør og vistu seg at vera so mikið væleydnaðar, at Saga, Total, Anadarcó og eftir tí Sosialurin hevur skilt, eisini Esso, nú vilja hava fleiri kanningar gjørdar.

Kanningarnar í fjør vórðu gjørdar við skipinum Geo Boy, sum tók fleiri hundræð royndir á føroyskum øki.

Oljufeløg í Listaskála

JAN MÜLLER

Hóast ein føroysk oljувинна enn bert er veruleiki á skrivaborðinum og í hugaheiminum hjá mongum fólki, so gerast vitjanir av útlandskum oljufólki ein stóðugt størri og størri partur av føroyska gerandisdegnum. Tað fer ikki dagur uttan at okkurt av oljufeløgum vitjar.

Tann 24. juni fara tey bæði oljufeløgini Lasso og Norsk Hydro at skipa fyri tiltaki í Listaskálanum. Endamálið við hesum tiltaki er at kanna um feløgini, sum eru partur av Faroes Partnership samtakinum, ið eisini fevnir um Amerada Hess og Dong. Fleiri av odda-fólkunum í hesum báðum feløgnum vera við ferðini í Føroyum.

Sosialurin skilur, at Lasso fer at taka fyra føroyingar sum „trainees“ í næstum. Felagið hevði herfyri lýsingar í føroysku bløðunum, har søkt varð eftir fólk til nøkur tíðarsett störv. Átlanin er, at Norsk Hydro eisini skal fara undir líknandi tiltak. Frammanundan hava bæði Amerada Hess og Dong sett føroyingar í bæði fast starv og í starv sum „trainees“.

GEM-fundur

Hesa vikuna verður eisini fundur í GEM, ið er ein felagsskapur við umleið 24 oljufeløgum og føroyskum myndugleikum, ið m.a. tekur sær av umhvørvisuppgávum í sambandi við eina komandi oljuleitning.